

Rapportage

Selectiecommissie kandidatenlijst Tweede Kamerverkiezingen

17 maart 2021

ChristenUnie

 Geef geloof een stem

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Opdracht en criteria	4
2.1 Samenstelling selectiecommissie	4
2.2 Opdracht.....	4
2.3 Vertrouwenspersoon.....	4
2.4 Fractie- en Kandidatenprofiel Tweede Kamer 2021.....	5
2.5 De lijsttrekker	6
3. Procedure en werkwijze	7
3.1 werving	7
3.2 Werkwijze	7
3.2.1 Briefselectie	7
3.2.2 De eerste ronde.....	8
3.2.3 De tweede ronde.....	8
3.2.5 De derde ronde	9
4. De advieslijst.....	10
4.1 Algemene opmerkingen	10
4.2 Advieslijst.....	10
4.3 motivering	11
5. Het vervolg	15

1. Inleiding

Dit rapport presenteert de uitkomst van het selectieproces met het oog op de Tweede Kamerverkiezingen op 17 maart 2021. De ChristenUnie wil zich bij de stembus krachtig presenteren met een kandidatenlijst die weerspiegelt wat ze aan geschikte kandidaten kan bieden om de partij in het parlement met overtuiging te vertegenwoordigen. Zowel ervaring als nieuw talent, mannen en vrouwen, mensen van verschillende achtergrond, christenen uit alle delen van het land treden op deze lijst naar voren.

De selectieprocedure is een belangrijk onderdeel van het functioneren van een politieke partij. Het geeft leden van de ChristenUnie de gelegenheid gebruik te maken van hun passief kiesrecht. De uitvoering van de selectieprocedure moet daarom zorgvuldig gebeuren en recht doen aan leden die zich willen kandideren. Uiteindelijk hebben 141 partijleden meegedongen voor een plek op de lijst. De commissie heeft veel betrokken en dienstbare mensen gezien voor een lijst waarop uiteindelijk 'slechts' 50 namen kunnen voorkomen.

In dit rapport wordt de werkwijze en de uitkomst van het selectieproces verantwoord. De commissie heeft volgens een vast plan gewerkt. De procedures die voor de selectie gelden, hebben we zo nauwkeurig mogelijk gevolgd. Er zijn met alle kandidaten gesprekken gevoerd, uiteraard intensiever als het ging om een hogere plek op de lijst. Uiteindelijk komen we als commissie unaniem met deze advieslijst die we aan het bestuur van de partij aanbieden.

De commissie heeft de selectie als intensief ervaren, maar heeft op een goede manier het werk kunnen uitvoeren. Ze is voortreffelijk ondersteund door Bianca van der Horst en Annerieke Kisjes vanuit het partijbureau. De onderlinge samenwerking was uitstekend. We hebben het selectiewerk gedaan in het besef dat wij kunnen wikken en wegen en tot keuzes komen, maar dat er een God is die alle dingen leidt. We zijn verheugd deze lijst te kunnen presenteren.

Namens de selectiecommissie,

Roel Kuiper, voorzitter
3 oktober 2020

2. Opdracht en criteria

2.1 Samenstelling selectiecommissie

Het Landelijk Bestuur heeft op 4 oktober 2019 besloten om conform het Reglement Kandidaatstellingen en Verkiezingen een selectiecommissie in te stellen met het oog op de Tweede Kamerverkiezingen van 17 maart 2021. Dit besluit is door het partijcongres van 23 november 2019 bekrachtigd.

Het partijcongres benoemde de volgende selectiecommissie:

1. Roel Kuiper, bestuursvoorzitter TU Kampen en voormalig Eerste Kamerlid, voorzitter
2. Titia Cnossen, burgemeester Woudenberg
3. Ton Hardonk, partner wervings- en selectiebureau, vicevoorzitter
4. Jolande Uringa, senior communicatieadviseur en woordvoerder Mitros, oud-woordvoerder Tweede Kamer fractie ChristenUnie
5. Erris Zandbergen, oud-wethouder Woudenberg en Oldebroek
6. Joanne van der Schee, lid landelijk bestuur
7. Jan Hol, voorzitter college van bestuur CHE
8. Elsbeth van den Hazel, vertegenwoordiger Perspectief
9. Shamir Ceuleers, teamleider en woordvoerder Centrum tegen Kinderhandel- en Mensenhandel (CKM), oud-beleidsmedewerker Tweede Kamer.

Als ambtelijk secretaris is vanuit het partijbureau Annerieke Kisjes toegevoegd voor de inhoudelijke ondersteuning en procesbewaking. De commissie is administratief ondersteund vanuit het partijbureau door Bianca van der Horst, secretaresse Landelijk Bestuur.

2.2 Opdracht

Het Partijcongres heeft op 23 november 2019 de volgende opdracht meegegeven aan de selectiecommissie:

- Voer een selectieprocedure uit volgens het geldende Reglement Kandidaatstelling en verkiezingen, uitmondend in een rapportage met een toelichting op het gevoerde proces, een advieslijst voor de overige plaatsen op de lijst en de motivatie voor de geadviseerde volgorde voor de top 15.
- Hanteer voor de beoordeling van de kandidaten als toetsingscriteria de in deze nota geformuleerde profielen voor de fractie en individuele kandidaten. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de top 15 en de plaatsen 16-50.
- Streef naar een kandidatenlijst die een zodanige afspiegeling van de diversiteit van de doelgroepen kent, dat huidige en potentiële kiezers zich daarin kunnen herkennen.
- Rapporteer uiterlijk 25 september aan het Landelijk Bestuur (uitgaande van Tweede Kamerverkiezingen op 17 maart 2021).

2.3 Vertrouwenspersoon

Ingevolgde het artikel 20 van het Reglement Kandidaatstelling en Verkiezingen kunnen klachten over het functioneren van de selectiecommissie, het bestuur of het congres gemeld worden bij een

daarvoor aangewezen vertrouwenspersoon. De commissie heeft bij de aanvang van haar werkzaamheden Janco Cnossen uit Zwolle als vertrouwenspersoon benoemd

2.4 Fractie- en Kandidatenprofiel Tweede Kamer 2021

Voor de werkzaamheden van de selectiecommissie zijn de door het congres vastgestelde fractieprofiel en het profiel voor kandidaten leidend geweest.

De fractie van de ChristenUnie in de Tweede Kamer:

- vertegenwoordigt de ChristenUnie en haar kiezers in de landelijke politiek;
- is in staat om het profiel van de ChristenUnie uit te dragen, kan hiervoor de juiste prioriteiten stellen en weet daar creatief en ondernemend mee om te gaan;
- is in staat om situaties te herkennen of te creëren om de unieke ChristenUnie-inhoud relevant en zichtbaar in de media uit te dragen;
- staat open voor brede afstemming en samenwerking in de partij en discussie met de achterban;
- opereert in een breed netwerk van maatschappelijke organisaties;
- vormt een goed te managen en hecht team van dienstbare mensen, die het partij- en fractiebelang willen stellen boven het individuele belang.

Profielschets kandidaten positie 2 tot en met 15:

De kandidaten op de posities 2 tot en met 15 moeten direct beschikbaar en geschikt zijn om Tweede Kamerlid te worden. Van hen wordt een intensieve bijdrage aan de landelijke campagne verwacht. Deze kandidaten zijn gevarieerd in leeftijd, culturele achtergrond, deskundigheid, geslacht en regio van herkomst. Ze vormen samen een afspiegeling van de brede achterban van de ChristenUnie. Bij de samenstelling van de lijst wordt gestreefd naar een goede balans tussen vernieuwing en continuïteit.

Een Tweede Kamerlid namens de ChristenUnie:

- is herkenbaar als christen, is lid van de ChristenUnie en onderschrijft hiermee de grondslag;
- is thuis in het gedachtegoed van de ChristenUnie;
- is bereid de bewilligingverklaring, waarin de gedragscode en binding aan het partijprogramma zijn opgenomen, te ondertekenen;
- is zorgvuldig, transparant, betrouwbaar en integer;
- heeft aantoonbare politieke of bestuurlijke ervaring;
- is primair generalist, bij voorkeur met een specialisatie op één of meer beleidsvelden die voor het profiel van de ChristenUnie relevant en gezichtsbepalend zijn;
- heeft een goed analytisch denkvermogen op academisch niveau;
- kan zich snel in kwesties verdiepen, kennis vergaren en onderwerpen simultaan hanteren;
- is vaardig in woord en geschrift en hanteert een voor iedereen begrijpelijk taalgebruik;
- is authentiek en politiek consistent en waait niet mee met mediahypes;
- is een goede debater en onderhandelaar;
- moet minimaal één en bij voorkeur meer specifieke doelgroepen aanspreken;
- is een netwerker en heeft een groot netwerk in verwante organisaties;
- kan goed luisteren naar verhalen uit de samenleving en gebruikt deze voor politieke meningsvorming;
- is een teamspeler;
- is stressbestendig, kan presteren onder druk en op cruciale momenten;
- is in staat en bereid tot kritische zelfreflectie en staat open voor coaching en kritiek;

- is in staat om vanuit inhoud doordachte oneliners af te geven;
- weet (moderne) media te benutten en zich een eigen plek in de media, in de breedste zin, te verwerven en daar effectief te opereren;
- is in staat om het verkiezingsprogramma helder uit te dragen.

Om deze kwaliteiten tot hun recht te laten komen, zijn een goede gezondheid en een evenwichtige thuissituatie noodzakelijk.

Profiel kandidaten 16 tot en met 50

Vanaf positie 16 bestaat de kandidatenlijst uit een brede mix van kandidaten. Zij worden geacht actief bij te dragen aan de campagne in hun doelgroep en /of regio.

Kandidaten hiervoor zijn:

- potentiële kandidaten voor de toekomstige top van de lijst;
- talentvolle nieuwkomers in de politiek;
- ervaren bestuurders met een groot netwerk;
- ambassadeurs van de ChristenUnie met een regionaal profiel;
- vertegenwoordigers van verschillende doelgroepen.

Een kandidaat voor de kandidatenlijst plaats 16-50 van de ChristenUnie:

- is herkenbaar als christen, is lid van de ChristenUnie en onderschrijft hiermee de grondslag;
- is bereid de bewilligingverklaring, waarin de gedragscode en binding aan het partijprogramma zijn opgenomen, te ondertekenen;
- kan zijn of haar omgeving mobiliseren en motiveren voor de ChristenUnie;
- heeft een netwerk in maatschappelijke organisaties;
- is, in het geval van potentials, bereid te werken aan eigen ontwikkeling.

2.5 De lijsttrekker

Het Landelijk Bestuur heeft aan de voorzitter van de selectiecommissie gevraagd om een verkenning te doen naar de beschikbaarheid van de huidige politiek leider en zijn draagvlak. De voorzitter heeft in februari 2020 gesproken met Bewindspersonen, Tweede Kamerleden, Eerste Kamerleden, de Europarlementariër, de voorzitter van Perspectief en de politiek leider zelf. De uitkomst van dit proces was een meer dan positieve aanbeveling om Gert Jan Segers opnieuw voor te dragen als lijsttrekker. De bedoeling was dat dit door het congres van 13 april zou worden bekrachtigd. Door de coronacrisis is dit congres en de lancering van de lijsttrekker uitgesteld. Gert Jan Segers was de enige kandidaat en het bestuur van de ChristenUnie heeft daarom de benoeming vastgesteld en de leden schriftelijk geïnformeerd op 18 april 2020.

3. Procedure en werkwijze

3.1 werving

De commissie heeft op verschillende manieren kandidaten geworven:

- Alle leden zijn in de gelegenheid gesteld zich kandidaat te stellen. Dit is gebeurd via verschillende mailingen naar leden waarvan een mailadres beschikbaar is, via herhaaldelijke aandacht op social media en via de eigen website.
- De lokale Afdelingen hebben de gelegenheid gehad kandidaten voor te dragen. Dit is bekendgemaakt middels een mailing aan de besturen van de Afdelingen.
- De commissie is zelf op aangeven van adviseurs met een aantal mensen in gesprek gegaan om zich kandidaat te stellen.
- De nrs 2 t/m 11 van de kandidatenlijst Tweede Kamer 2017 zijn via een persoonlijke mail op de hoogte gebracht van de procedure en de mogelijkheid tot een nieuwe kandidaatstelling.

De sollicitatietermijn liep van 28 februari tot 23 april 2020. Deze termijn was 10 dagen langer dan aanvankelijk gepland. Reden hiervoor was de vanwege de coronacrisis uitgestelde lancering van de lijsttrekker.

Er zijn 141 schriftelijke reacties bij de selectiecommissie binnengekomen.

3.2 Werkwijze

De commissie heeft zich voor aanvang van de selectie goed laten informeren over de verwachtingen die er waren rond de selectie van een nieuwe kandidatenlijst. De voorzitter en vicevoorzitter van de commissie hebben gesproken met het Landelijk Bestuur en de adviseurs van de commissie over hun visie op de Tweede Kamerfractie vanaf 2021. Ook is er gesproken met bewindspersonen, Perspectief en de vertegenwoordiger in het Europees Parlement. Daarnaast is het campagneteam voor de Tweede Kamerverkiezingen gehoord. Deze heeft ook achtergrondinformatie aangeleverd over stemverhoudingen in het land en regionale spreiding. De uitdagingen waar de commissie voor stond werden zo helder. Er werd van de commissie een lijst verwacht die voldoet aan criteria rond:

- Continuïteit en vernieuwing. In deze periode moet er ruimte zijn voor nieuwe talenten die zich kunnen ontwikkelen richting stevige Kamerleden.
- Regionale spreiding. De ChristenUnie is een partij met sterke wortels in de regio's. Herkenbare kandidaten uit de regio's en een goede verdeling over het land zijn belangrijk.
- Diversiteit. De lijst moet een doorsnede zijn van de achterban van de ChristenUnie op tal van onderdelen: leeftijd, geslacht, regio, kerkgenootschap, afkomst en profiel.

De commissie heeft deze onderdelen in elke evaluatie meegewogen in de beoordeling van kandidaten en hun positie op de lijst.

3.2.1 Briefselectie

Het uitgangspunt van het reglement kandidaatstelling is dat de commissie alle sollicitanten uitnodigt voor een gesprek. Art 7.2 van het reglement geeft de commissie ruimte om hiervan af te wijken als dit tot een "onevenredig zware tijd- en werkbelasting voor de selectiecommissie leidt."

Het aantal van 141 reacties heeft de commissie genoodzaakt tot een scherper uitnodigingsbeleid voor de eerste ronde. In de briefselectie is daarom gescreend op lidmaatschap van de partij, relevante (politieke) kennis en ervaring en onderbouwing en de motivatie van de kandidaat. 41 sollicitanten zijn op basis hiervan niet meegenomen in de verdere procedure. Conform het reglement zijn zij hier schriftelijk van op de hoogte gesteld. De commissie heeft talentvolle jongeren die hebben

gesolliciteerd en die in deze ronde zijn afgewezen aangemoedigd in gesprek te gaan over hun verdere politieke ontwikkeling.

Vijf kandidaten die al bekend waren bij de commissie hebben direct een uitnodiging gekregen voor de tweede ronde. Eén kandidaat trok zich al voor de briefselectie terug.

3.2.2 De eerste ronde

De commissie heeft in mei met 94 kandidaten een kennismakingsgesprek gevoerd. Vanwege de coronamaatregelen zijn deze gesprekken allemaal online gevoerd. De commissie heeft zich opgedeeld in vijf duo's die gesprekken voerden van een half uur.

Deze eerste ronde is vooral benut om een eerste indruk van kandidaten te vormen. Er is gesproken over motivatie, ervaring en betrokkenheid bij de ChristenUnie. In deze gesprekken kwamen ook de gedragscode en de bewilligingsverklaring aan de orde.

De commissie is onder de indruk van het grote enthousiasme en de deskundigheid van leden die zich in deze ronde hebben gepresenteerd aan de commissie. Er zijn nieuwe talenten ontdekt en er is hernieuwd kennisgemaakt met ervaren mensen.

Na deze gespreksronde heeft de commissie alle kandidaten geëvalueerd en gespiegeld aan de basisvoorwaarden van het profiel van Kamerleden.

Hieruit heeft de commissie 18 kandidaten geselecteerd voor een tweede ronde. Zes kandidaten hebben een definitieve afwijzing gehad. De overige kandidaten heeft de commissie niet geselecteerd voor een vervolgronde maar bewaard voor een lagere plaats op de lijst.

3.2.3 De tweede ronde

In juni heeft de commissie in een fysieke ontmoeting, doorgesproken met 28 kandidaten. Dat waren er 18 uit de 1^e ronde, vijf die direct door waren naar ronde twee en vijf kandidaten die de commissie zelf heeft uitgenodigd. In dit gesprek zijn de kandidaten bevraagd op hun politieke visie en hun persoonlijke profiel in relatie tot het Kamerlidmaatschap. Daarbij heeft de commissie gekeken naar o.a.

- Persoonlijke speerpunten
- Profilering
- Samenwerken
- Communicatieve vaardigheden
- Vernieuwende ideeën
- Karakter, persoonlijkheid en uitstraling
- Politieke stevigheid

De commissie heeft deze gesprekken geëvalueerd en acht kandidaten potentieel geschikt bevonden voor een hoge positie op de lijst. Zij zijn uitgenodigd voor de derde ronde.

Vijf kandidaten zijn geschikt bevonden voor een positie in de top 20 en de commissie heeft hen daarvoor bewaard.

Een van de kandidaten die de commissie zelf heeft uitgenodigd was ook beschikbaar voor een hoge positie op de lijst. Deze kandidaat heeft vanwege duidelijk bewezen kwaliteiten en het feit dat ze door de commissie is benaderd, niet meegedaan aan de derde ronde. De overige vier kandidaten die de commissie heeft gesproken waren niet beschikbaar voor een plaats op de lijst.

De kandidaten die niet zijn uitgenodigd voor een volgende ronde zijn hier telefonisch en met persoonlijke uitleg over ingelicht.

3.2.4 Huidige Tweede Kamerleden

In juni hebben zes leden van de commissie gesproken met de huidige leden van de Tweede Kamerfractie. Joël Voordewind had toen al te kennen gegeven te stoppen na deze periode. Met hem heeft de voorzitter in de consultatieronde over de lijsttrekker een uitgebreid gesprek gevoerd. In de gesprekken met de Kamerleden is teruggekeken op hun functioneren en vooruit gekeken naar hun visie en ambitie voor de toekomst. Ze zijn bevroegd op hun kwaliteiten en de uitdagingen die ze voor zichzelf zien. Na de zomer heeft Carla Dik-Faber zich teruggetrokken als kandidaat. De andere Kamerleden heeft de commissie meegenomen in de slotafwegingen na de derde ronde met de overige kandidaten.

3.2.5 De derde ronde

De overgebleven acht kandidaten uit de tweede ronde heeft de commissie stevig aan de tand gevoeld in de derde ronde. Dat gebeurde door middel van een debat over een politieke casus. In deze derde ronde werden kandidaten getest op:

- Stressbestendigheid
- Politieke behendigheid
- Presentatievaardigheden
- Omgaan met weerstand, tegenstand en kritiek
- Politieke visie

In een vervolgesprek konden kandidaten hun visie delen op een Nederland in of na Corona. In dit gesprek werden kandidaten getest op hun visie op de samenleving van nu en de uitdagingen waar de ChristenUnie voor staat.

Na deze derde ronde heeft de commissie een aantal vergaderingen gewijd aan de placering op de lijst. De kwaliteiten van kandidaten en het aantal 'zekere' verkiesbare plaatsen maakte de laatste fase tot een uitdagende puzzel waarin elk stukje goed moest vallen. Uiteindelijk zijn alle overwegingen samengekomen in de volgorde op de advieslijst die de commissie in dit rapport voorstelt aan het Landelijk Bestuur.

4. De advieslijst

4.1 Algemene opmerkingen

De commissie had als opdracht om kandidaten te vinden voor de posities 2 tot en met 15 die direct geschikt zijn om Tweede Kamerlid te worden. De partij is op zoek naar kandidaten die de ChristenUnie kunnen vertegenwoordigen in het hele land en op alle podia. De commissie ziet in de top 15 een mix van ervaren kandidaten en talentvolle nieuwkomers, mensen die in staat zijn naar voren te treden met een boodschap.

Op de plekken 16 tot 44 heeft de commissie gekozen voor kandidaten die de brede achterban van de ChristenUnie vertegenwoordigen. Gelet is op politieke ervaring en bekendheid bij de achterban van de partij. Deze kandidaten kunnen in de verkiezingscampagne worden ingezet op hun expertise, regio en achtergrond. De kandidaten op de posities 46-50 zijn door de commissie benaderd om als lijstduwer hun verbondenheid met de ChristenUnie te laten zien.

4.2 Advieslijst

1. Gert-Jan Segers (Amersfoort, 1969)
2. Carola Schouten (Rotterdam, 1977)
3. Mirjam Bikker (Gouda, 1982)
4. Don Ceder (Amsterdam, 1989)
5. Pieter Grinwis (Den Haag, 1979)
6. Stieneke van der Graaf (Groningen, 1984)
7. Eppo Bruins (Ermelo, 1969)
8. Nico Drost (Rhenen, 1980)
9. Hermen Vreugdenhil (Nieuwendijk, 1975)
10. Dirjanne van Drongelen (Ede, 1986)
11. Frank Visser (Haarlem, 1978)
12. Simone Kennedy (Amersfoort, 1970)
13. Bert Tijhof (Rijssen, 1973)
14. Bina Chirino (Utrecht, 1994)
15. Johanna Koffeman (Urk, 1991)
16. Gerdien Rots (Zwolle, 1971)
17. Alwin te Rietstap (Bergentheim, 1979)
18. Efraïm Hart (Amsterdam, 1992)
19. Carlijn Niesink (Leeuwarden, 1986)
20. Gert Jan Bent (Smilde, 1963)
21. Elly van Wageningen (Lelystad, 1962)
22. Jan Henk Verburg (Goes, 1968)
23. Marijke Heuvelink (Drunen, 1980)
24. Tobias Holtman (Aalten, 1988)
25. Inge Jongman (Groningen, 1969)
26. Francis van der Mooren (Eijs, 1977)
27. Andries Bouwman (Leeuwarden, 1985)
28. Marieke Visser (Rijnsburg, 1975)
29. Anil Kumar (Zoetermeer, 1991)

30. Arend Palland (Hattem, 1980)
31. Hadassa Meijer (Enschede, 1980)
32. Thomas van Arnhem (Rotterdam, 1993)
33. Maroeska Veldkamp (Elburg, 1973)
34. Sander Huisman (Amsterdam, 1979)
35. Ben Bloem (Apeldoorn, 1980)
36. Tirtsa Kamstra (Vianen, 1976)
37. Thera de Haan (Gouda, 1978)
38. Lubbert van den Heuvel (Putten, 1970)
39. Esther Kaper (Kortenhoeve, 1983)
40. Marco Vermin (Bennekom, 1961)
41. Daphne Steenbergen (Gouda, 1998)
42. Cees Paas (Sliedrecht, 1980)
43. Nathalie Nede (Arnhem, 1987)
44. Henk Willem van Dorp (Zoetermeer, 1958)
45. Frans Blok (Haarlem, 1960)
46. Anne Westerduin (Doorn, 1971)
47. Els van Dijk (Veenendaal, 1956)
48. Jurjen de Groot (Amersfoort, 1975)
49. Mirjam Kollenstaart (Goudriaan, 1977)
50. Henk Stoorvogel (Zwolle, 1977)

51. Berneditha Rijssel (Almere, 1982)
52. Bart Jaspers Faijer (Rouveen, 1969)
53. Frederike Hulshof (Rijssen, 1979)

4.3 motivering

1. Gert-Jan Segers

Het landelijk bestuur van de ChristenUnie heeft Gert-Jan Segers eerder dit jaar benoemd als lijsttrekker. Daarbij is de volgende motivatie gegeven: “De christelijk-sociale idealen van de ChristenUnie spreken een steeds bredere groep kiezers aan. Gert-Jan is verbindend, ideeënrijk en inspirerend, zowel in de Tweede Kamer als in de media en op tal van andere podia. Hij is een bezielend politiek leider die van hart tot hart spreekt en zijn werk uitstekend doet. Het partijbestuur is dankbaar dat hij opnieuw beschikbaar is om als lijsttrekker de partij te dienen.” Hij is de alomgewaardeerde partijleider van de ChristenUnie en staat onbetwist op 1.

2. Carola Schouten

Carola Schouten is naast Gert-Jan Segers een van de boegbeelden van de ChristenUnie. Zij was lid van de Tweede Kamer en werd in oktober 2017 minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en vicepremier in het kabinet Rutte III. In de onderhandelingen die vooraf gingen aan de totstandkoming van dit kabinet heeft zij een belangrijke rol gespeeld. Op spannende momenten heeft zij getoond niet te wijken onder druk. Zij heeft de idealen van de ChristenUnie bevochten met passie. Zij dwong daarmee veel respect af. Carola heeft zich als minister steeds ingezet om in gesprek te blijven met boeren, natuurbeschermers en het bedrijfsleven. Ze heeft aangegeven zich voor een nieuwe periode als Tweede Kamerlid te willen verbinden aan de ChristenUnie.

3. Mirjam Bikker

Mirjam Bikker is sinds juni 2015 lid van de Eerste Kamer en sinds juni 2019 fractievoorzitter. Ze is een zichtbare voortrekker van de nieuwe generatie ChristenUnie-politici. Mirjam is op verzoek van de commissie in gesprek gegaan over een positie op deze lijst. De commissie is ervan overtuigd dat zij haar politieke talenten breed kan inzetten in de Tweede Kamer.

Mirjam is jurist en leerde het politieke werk in de gemeenteraad van Utrecht. Als lid van de Eerste Kamer is ze een breed gerespecteerd politica en fractievoorzitter geworden. Mirjam zet stevig in op thema's als mensenhandel, prostitutie en de rechtsstaat. Ook in ingewikkelde politieke situaties weet ze resultaten te bereiken. Mirjam combineert passie met inhoudelijke kennis, een goede debatvaardigheid en een uitstekend politiek gevoel. Ze bereikt een grote groep mensen met haar verhaal, met ruimte voor een gezonde portie humor.

4. Don Ceder

Don Ceder is advocaat en sinds 2018 het eerste ChristenUnie-raadslid ooit in de gemeenteraad van Amsterdam, de plaats waar hij geboren en opgegroeid is (stadsdeel Zuid-Oost) Als eenmansfractie in een grote raad heeft hij in korte tijd zijn eigen positie weten te verwerven. Hij komt op voor kwetsbare mensen in de stad en strijdt als advocaat tegen een onrechtvaardig incassosysteem dat mensen met schulden in grote problemen brengt. Met de problemen die hij signaleert, als raadslid of advocaat, weet hij vaak in de (landelijke) media te komen. Dat levert hem respect en bekendheid op. In 2018 kreeg hij een plaats op de lijst *30 under 30 Europe* in de categorie Recht & Wetgeving van *Forbes*, een lijst van 300 beloftevolle Europese personen. Don is een jong maar doortastend politicus een directe versterking voor de ChristenUnie-fractie.

5. Pieter Grinwis

Pieter Grinwis is fractievoorzitter van de ChristenUnie in de gemeenteraad van Den Haag en daarnaast beleidsmedewerker van de Tweede Kamerfractie. Een slimme onderhandelaar met verstand van zaken op velerlei terrein. Bij de totstandkoming van het huidige kabinet werd hij de geheime kracht van de ChristenUnie genoemd. In de Haagse gemeenteraad staat Pieter bekend om zijn scherpe inbreng en humor. Hij doorgrondt dossiers tot op de bodem en is nu al een belangrijke vraagbaak bij tal van lastige beleidsvraagstukken. Pieter kent ook het leven van de agrariërs van binnenuit. Hij assisteert nog jaarlijks zijn familie op Goeree Overflakkee bij het binnenhalen van de oogst. Pieter kent de politieke context en de partij als zijn broekzak. Dat maakt dat hij zich snel zal inwerken en een aanwinst is voor de Tweede Kamerfractie.

6. Stieneke van der Graaf

Stieneke van der Graaf is sinds 2017 Kamerlid voor de ChristenUnie en daarvoor was zij jarenlang lid van de Provinciale Staten van Groningen. Stieneke heeft een groot rechtvaardigheidsgevoel en is zeer gedreven om haar talenten in te zetten in de Tweede Kamer voor groepen mensen of thema's die haar aan het hart gaan. Stieneke heeft de afgelopen jaren bewezen dat zij in Den Haag- soms tegen de stroom in- mooie resultaten kan neerzetten door haar kennis, inzet en door mensen van allerlei partijen met elkaar te verbinden. De commissie heeft er vertrouwen in dat Stieneke de komende jaren van waarde zal zijn voor het parlementaire werk en met haar ervaring en kennis een waardevol onderdeel van de fractie is.

7. Eppo Bruins

Eppo is sinds 2015 een gewaardeerd Kamerlid, met name zijn bijdragen inzake het onderwijs, zowel primair als secundair en hoger en universitair onderwijs hebben hem een belangrijke positie doen verwerven in de debatten met het kabinet. Maar ook zijn inzet voor ondernemers en het MKB bleef niet onopgemerkt en van hen ontving hij zowel in 2019 als in 2020 een pluim voor zijn inzet. Ook zijn inzet achter de schermen voor de strijd tegen antisemitisme en passie voor Israël is een vermelding waard. Door zijn kennis en wetenschappelijke achtergrond weet Eppo vaak net een wat andere blik

te werpen op politieke kwesties en bewindspersonen scherp te ondervragen. Ook voor een nieuwe periode maakt de partij graag gebruik van zijn ervaring en inzet.

8. Nico Drost

Nico Drost is sinds 2010 fractievoorzitter van de ChristenUnie in de gemeenteraad van Rhenen. Hij is werkzaam als zelfstandig consultant, verbonden met de wereld van ondernemers. In 2019 is hij vier maanden Tweede Kamerlid geweest ter vervanging van Stieneke van der Graaf (zwangerschapsverlof). In die periode heeft hij ervaring kunnen opdoen met landelijke politiek, een rol die hem goed past en die op waardering kon rekenen van zijn collega's, binnen en buiten de partij. Nico is een verbinder, iemand die zoekt naar de raakvlakken en denkt in oplossingen. Hij heeft laten zien dat op verschillende portefeuilles te kunnen behartigen, wat hem maakt tot een breed inzetbare generalist met een kloppend hart voor de idealen van de partij.

9. Hermen Vreugdenhil

Hermen is een ervaren politicus. Hij is fractievoorzitter in de Staten van Noord-Brabant, was wethouder in Aalburg en fractievoorzitter in de gemeenteraad van de voormalige gemeente Werkendam. In de Provinciale Staten is hij onder andere voorzitter van de werkgroep Omgevingswet. Hij heeft veel dossierkennis en zet die in om problemen aan het licht te brengen en recht te zetten. Hermen is een toegankelijk politicus die veel aandacht besteedt aan 'gesprekken aan de keukentafel'. Dat maakt hem tot een bevlogen volksvertegenwoordiger die weet wat er speelt in de regio, buiten de Randstad.

10. Dirjanne van Drongelen

Dirjanne is een nieuwkomer in de top 10. Zij is een opvallend gemeenteraadslid in Ede. Ze werkt als projectcoördinator in het sociaal domein. Dirjanne overtuigt met een goed, inhoudelijk verhaal en een zelfverzekerde uitstraling. Ze kan haar standpunten op een prettige manier over het voetlicht brengen, getuige ook haar optreden in vele media. Ze zet zich in voor kwetsbare inwoners, zoals daklozen en asielzoekers, vanuit een gedrevenheid om onrecht te bestrijden. Dirjanne past met haar motivering en profiel bij de ChristenUnie en spreekt een doelgroep aan van jonge mensen/gezinnen.

11. Frank Visser

Frank is een gedreven politicus en zeer vertrouwd met belangrijke thema's op gebied van openbaar vervoer, infrastructuur en mobiliteit. Met zijn vele dienstjaren als beleidsmedewerker bij de fractie in Den Haag en vervolgens als gemeenteraadslid van Haarlem is hij inmiddels een ervaren politicus. Met zijn enthousiaste houding, originele invalshoeken en inhoudelijke onverzettelikheden weet Frank zowel mensen als dossiers in beweging te krijgen en concrete resultaten te behalen.

12. Simone Kennedy

De commissie ziet in Simone een enthousiaste en uitgesproken politica. Zij heeft zich in Amersfoort bewezen als een fractievoorzitter die zichtbaar opereert en zich met grote betrokkenheid in de samenleving beweegt. Zij heeft zich bij uitstek verdiept en ingezet voor kwesties rond migratie en de vluchtelingenproblematiek. Simone zet zich met hart en ziel in voor de kwetsbare mensen. Zij beschikt over gedegen kennis van het sociale domein. Ook weet zij draagvlak te verwerven en de politiek en de kiezer aan elkaar te verbinden. Aan de campagne zal zij daarom een goede bijdrage kunnen leveren.

13. Bert Tijhof

Sinds 2015 is Bert wethouder in Rijssen-Holtten en daarvoor al jarenlang actief in de lokale politiek. De commissie ziet in Bert een zeer ervaren politicus die als (oud)ondernemer van doorpakken weet en tegelijkertijd op heel verbindende wijze opereert en mensen weet mee te krijgen in zijn verhaal. Bert is iemand die goed weet wat er in de regio speelt en de belangen van mensen goed kan

behartigen in Den Haag. De commissie denkt in Bert een goede campaigner te hebben met een groot bereik in de provincie en bij ondernemers.

14. Bina Chirino

Bina is landelijk voorzitter van PerspectieF en weet in die hoedanigheid precies wat belangrijk is voor de jonge kiezer. Voor ze de rol als voorzitter op haar nam deze zomer was ze bestuurslid Internationaal bij PerspectieF waardoor zij bekend is met de belangrijke mondiale thema's. Bina studeert momenteel Taal- en cultuurstudies in Utrecht waar ze de belangen van studenten heeft vertegenwoordigd als voorzitter Studentengeleding Universiteitsraad. De commissie ziet in Bina een kandidaat die in staat is jongeren te bereiken en een campagnegezicht te worden.

15. Johanna Koffeman

De commissie heeft Johanna leren kennen als iemand die gedreven is om een bijdrage te leveren aan de partij. Momenteel is zij werkzaam als beleidsmedewerker landbouw, visserij, milieu en energie voor de CU-fractie in Europa. Zij weet zich heel goed staande te houden in de complexe en politiek wereld van het Europese Parlement en opereert strategisch en met een goed politiek gevoel. Johanna heeft veel dossierkennis en staat in goede verbinding met de achterban van de partij. De commissie verwacht dat zij een goede bijdrage aan de campagne kan leveren en nieuwe mensen kan bereiken.

5. Het vervolg

Deze rapportage van de selectiecommissie is een advies aan het Landelijk Bestuur. Overeenkomstig artikel 8 van het Reglement Kandidaatstelling en Verkiezingen heeft de selectiecommissie na iedere fase van het door haar gehanteerde selectieproces de sollicitanten die op enig moment in de procedure niet verder zijn gekomen, schriftelijk in kennis gesteld.

Ook de uiteindelijk op de advieslijst geplaatste sollicitanten zijn geïnformeerd in kennis gesteld van hun plaats op de lijst. Daarbij hebben de kandidaten de mogelijkheid gekregen om zich (alsnog) terug te trekken. De kandidaten die nu aan het bestuur worden voorgesteld, zijn akkoord met hun plaatsing.

De commissie adviseert het bestuur om, mocht er onverhoopt na de besluitvorming in het bestuur alsnog een kandidaat zich terugtrekken, de opvolgende op de lijst de vrijgevallen plaats te laten innemen. Wij adviseren u om deze kandidatenlijst vast te stellen, conform artikel 10 van het genoemde Reglement.

Ingevolge de artikelen 11 en 12 van het Reglement moeten alle personen op de uiteindelijk door u vastgestelde kandidatenlijst schriftelijk in kennis worden gesteld.

De selectiecommissie geeft tot slot het advies mee aan de partij om nieuwe talentvolle mensen die in dit proces naar voren zijn gekomen, op een goede manier verder te begeleiden. De commissie heeft opgemerkt dat er veel potentie is in de ChristenUnie en dat diverse (jonge) kandidaten het verdienen zich verder te ontwikkelen en hierin begeleid te worden.